

8.2.2017

NUOMONĖ

Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto

pateikta Teisės reikalų komitetui

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui (COM(2016) 0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD))

Nuomonės referentė: Helga Stevens

PA_Legam

TRUMPAS PAGRINDIMAS

Derybos dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūriniais sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims (toliau – Marakešo sutartis) vyko laikantis prezumpcijos, kad Marakešo sutartis yra mišrus susitarimas: vieni joje aptariami klausimai priklauso ES, kiti – valstybių narių kompetencijos sričiai. Penkiolika valstybių narių jau pasirašė Marakešo sutartį.

Ji laikoma istorine sutartimi, nes tai pirmoji sutartis dėl autorių teisių išimčių, be to, ji turi žmogaus teisių aspektą. Nuomonės referentė įsipareigojusi siekti, kad būtų pagerinta regos sutrikimų turinčių asmenų prieiga prie autorių teisių saugomų kūrinių. Regos sutrikimų turintys asmenys turės geresnę prieigą prie knygų, nes daug organizacijų galės siųsti kūrinių kopijas į kitas šalis.

Be to, nuomonės referentė konsultavosi su neįgaliųjų organizacijomis ir suinteresuotaisiais subjektais ir suprato, kad Komisijos pasiūlymas vertinamas teigiamai. Teksto pakeitimai apsiriboja Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto kompetencijos sritimi ir jais siekiama užtikrinti, kad formuluotės atitiktų Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją ir Marakešo sutartį.

PAKEITIMAI

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Teisės reikalų komitetą atsižvelgti į šiuos pakeitimus:

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl reglamento 1 nurodomoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 *straipsnį*,

Pakeitimas

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos **19 ir 207 straipsnius**,

Pagrindimas

Teisingumo Teismas savo Nuomonės Nr. 3/15, pateiktos 2016 m. rugsėjo 8 d., 113 dalyje laikosi nuomonės, kad turi būti taikomi 19 ir 207 straipsniai.

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl reglamento 1 b nurodomoji dalis (nauja)

atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl reglamento 1 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(1) akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims tebekyla daug kliūčių susipažinti su knygomis ir kitais spaudiniais. Tarptautiniu lygmeniu pripažinta, kad reikia padidinti tiems asmenims pasiekiamų prieinamų formų kūrinių ir kitų saugomų objektų skaičių ir pagerinti jų apyvartą ir sklaidą. 2014 m. balandžio 30 d. Sąjungos vardu pasirašyta Marakešo sutartis dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims¹² (toliau – Marakešo sutartis). Joje reikalaujama, kad susitariančiosios šalys nustatytų išimtinių autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų išimtis ar apribojimus tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamų formų kopijų gamybai, sklaidai ir tarpvalstybiniam keitimuisi prieinamos formos kopijomis. Marakešo sutarties naudos gavėjai yra akli, regos sutrikimų arba suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją, turintys asmenys ir todėl negalintys skaityti spausdintų kūrinių iš esmės tokiu pat laipsniu, kaip ir tokios negalios neturintys asmenys, arba dėl fizinės negalios nepajėgūs laikyti ar vartyti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip to paprastai reikia norint skaityti;

Pakeitimas

(1) akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims tebekyla daug kliūčių susipažinti su knygomis ir kitais spaudiniais. Tarptautiniu lygmeniu pripažinta, kad reikia padidinti tiems asmenims pasiekiamų prieinamų formų kūrinių ir kitų saugomų objektų skaičių ir pagerinti jų apyvartą ir sklaidą. 2014 m. balandžio 30 d. Sąjungos vardu pasirašyta Marakešo sutartis dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims¹² (toliau – Marakešo sutartis), **kurią dar 2013 m. pasirašė Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija**¹². Joje reikalaujama, kad susitariančiosios šalys nustatytų išimtinių autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų išimtis ar apribojimus tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamų formų kopijų gamybai, sklaidai ir tarpvalstybiniam keitimuisi prieinamos formos kopijomis. Marakešo sutarties naudos gavėjai yra akli, regos sutrikimų arba suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją, turintys asmenys ir todėl negalintys skaityti spausdintų kūrinių iš esmės tokiu pat laipsniu, kaip ir tokios negalios neturintys asmenys, arba dėl fizinės negalios nepajėgūs laikyti ar vartyti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip

to paprastai reikia norint skaityti;

¹² 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas 2014/221/ES dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims pasirašymo Europos Sąjungos vardu, OL L 115, 2014 4 17, p. 1.

¹² 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas 2014/221/ES dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims pasirašymo Europos Sąjungos vardu, OL L 115, 2014 4 17, p. 1.

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl reglamento 2 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(2) Direktyva [...] siekiama darniai įgyvendinti Sąjungos įsipareigojimus pagal Marakešo sutartį, kad naudos gavėjams būtų lengviau pasiekti prieinamos formos kopijas ir pagerėtų jų apyvarta vidaus rinkoje. Direktyva valstybės narės įpareigojamos nustatyti privalomą tam tikrų Sąjungos teisės aktais suderintų teisių, kurios priklauso teisių turėtojams, išimtį. Šio reglamento tikslai – įgyvendinti Marakešo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus dėl prieinamos formos kopijų eksporto ir importo tarp Sąjungos ir prie Marakešo sutarties prisijungusių trečiųjų šalių naudos gavėjų labai ir nustatyti tokio eksporto ir importo sąlygas. Tokių priemonių galima imtis tik Sąjungos lygmeniu, nes keitimasis prieinamų formų kūrinių ir kitais objektais susijęs su intelektinės nuosavybės komerciniais aspektais. Reglamentas yra vienintelė tinkama priemonė;

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl reglamento 3 konstatuojamoji dalis

Pakeitimas

(2) Direktyva [...] siekiama darniai įgyvendinti Sąjungos įsipareigojimus pagal Marakešo sutartį, kad naudos gavėjams **visose Sąjungos valstybėse narėse** būtų lengviau pasiekti prieinamos formos kopijas ir pagerėtų jų apyvarta vidaus rinkoje. Direktyva valstybės narės įpareigojamos nustatyti privalomą tam tikrų Sąjungos teisės aktais suderintų teisių, kurios priklauso teisių turėtojams, išimtį. Šio reglamento tikslai – įgyvendinti Marakešo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus dėl prieinamos formos kopijų eksporto ir importo tarp Sąjungos ir prie Marakešo sutarties prisijungusių trečiųjų šalių naudos gavėjų labai ir nustatyti tokio eksporto ir importo sąlygas. Tokių priemonių galima imtis tik Sąjungos lygmeniu, nes keitimasis prieinamų formų kūrinių ir kitais objektais susijęs su intelektinės nuosavybės komerciniais aspektais. **Todėl** reglamentas yra vienintelė tinkama priemonė;

Komisijos siūlomas tekstas

(3) reglamentu turėtų būti užtikrinta galimybė į trečiąsias šalis, kurios yra prisijungusios prie Marakešo sutarties, eksportuoti knygų, žurnalų, laikraščių, periodinių leidinių ir kitų tekstų, natų ir kitų spaudinių prieinamos formos kopijas, bet kurioje valstybėje narėje pagamintas laikantis pagal Direktyvą [...] priimtų nacionalinių nuostatų. Prieinamos formos yra, be kitų, Brailio raštas, stambus šriftas, pritaikytos e. knygos, garso knygos ir radijo transliacijos. Sąjungoje įsisteigę įgaliojėji subjektai prieinamos formos kopijas spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims arba įgaliojėtiesiems subjektams trečiosiose šalyse turėtų platinti, perduoti ar padaryti pasiekiamas tik nesiekdami pelno;

Pakeitimas

(3) reglamentu turėtų būti užtikrinta galimybė į trečiąsias šalis, kurios yra prisijungusios prie Marakešo sutarties, eksportuoti knygų, *e. knygų*, žurnalų, laikraščių, periodinių leidinių ir kitų tekstų, natų ir kitų spaudinių prieinamos formos kopijas, bet kurioje valstybėje narėje pagamintas laikantis pagal Direktyvą [...] priimtų nacionalinių nuostatų. Prieinamos formos yra, be kitų, Brailio raštas, stambus šriftas, pritaikytos e. knygos, garso knygos ir radijo transliacijos. Sąjungoje įsisteigę įgaliojėji subjektai prieinamos formos kopijas spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims arba įgaliojėtiesiems subjektams trečiosiose šalyse turėtų platinti, perduoti ar padaryti pasiekiamas tik nesiekdami pelno;

Pakeitimas 6

**Pasiūlymas dėl reglamento
4 a konstatuojamoji dalis (nauja)**

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(4a) šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad, remiantis Marakešo sutarties 9 straipsniu, susitariančiosios šalys teiktų finansinius ir žmogiškuosius išteklius, siekiant sudaryti palankias sąlygas įgaliojėjų subjektų tarptautiniam bendradarbiavimui, pakankamam prieinamos formos kopijų prieinamumui ir keitimusi šiomis kopijomis tarpvalstybinio mastu;

Pakeitimas 7

**Pasiūlymas dėl reglamento
5 a konstatuojamoji dalis (nauja)**

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(5a) vyriausybės gairės ar geroji patirtis, susijusi su prieinamos formos kopijų teikimu naudotojams Marakešo sutarties sąlygomis, turėtų būti plėtojamos konsultuojantis su įgaliotųjų subjektų, kaip antai bibliotekų asociacijos ir bibliotekų konsorciūnai, atstovų grupėmis, taip pat su kitais prieinamos formos kopijų gamintojų įgaliotaisiais subjektais, naudotojais, pilietinės visuomenės veikėjais ir teisių turėtojais;

Pakeitimas 8

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(7) Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje (JTNTK), prie kurios yra **prisijungusi ES**, neįgaliesiems užtikrinama teisė susipažinti su informacija ir dalyvauti kultūriniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime taip pat, kaip ir kitiems asmenims. JTNTK reikalaujama, kad prie konvencijos prisijungusios šalys, vadovaudamosi tarptautine teise, imtųsi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų, kad intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nebūtų nepagrįstų ar diskriminacinių kliūčių neįgaliesiems naudotis kultūrine medžiaga;

Pakeitimas

(7) Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje (JTNTK), prie kurios **ES prisijungė 2011 m. sausio 21 d. ir kuri yra privaloma Sąjungos valstybėms narėms**, neįgaliesiems užtikrinama teisė susipažinti su informacija **bei komunikacija** ir dalyvauti kultūriniame, ekonominiame, **politiniame, darbo** ir socialiniame gyvenime taip pat, kaip ir kitiems asmenims. JTNTK reikalaujama, kad prie konvencijos prisijungusios šalys, vadovaudamosi tarptautine teise, imtųsi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų, kad intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nebūtų nepagrįstų ar diskriminacinių kliūčių neįgaliesiems naudotis kultūrine medžiaga;

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl reglamento 2 straipsnio 1 pastraipos 1 punktą

Komisijos siūlomas tekstas

1) kūrinys ar kitas objektas – paskelbtas ar kitu būdu teisėtai viešai

Pakeitimas

1) kūrinys ar kitas objektas – paskelbtas ar kitu būdu teisėtai viešai

pasiekiamu padarytas autorių ir gretutinių teisių saugomas knygos, žurnalo, laikraščio, periodinio leidinio ar kito rašto, įskaitant natas, formos ir bet kokio pavidalo, įskaitant garso formatą, tokį kaip garso knygos, kūriny s ir susijusios iliustracijos;

pasiekiamu padarytas autorių ir gretutinių teisių saugomas knygos, *e. knygos*, žurnalo, laikraščio, periodinio leidinio ar kito rašto, įskaitant natas, formos ir bet kokio pavidalo, *internetinio ar neinternetinio*, įskaitant garso formatą, tokį kaip garso knygos, kūriny s ir susijusios iliustracijos;

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl direktyvos 2 straipsnio 1 pastraipos 2 punkto c papunktis

Komisijos siūlomas tekstas

c) asmuo, kuris turi suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją, ir dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūriny ų iš esmės taip, kaip sutrikimo ar negalios neturintis asmuo, arba

Pakeitimas

c) asmuo, kuris turi suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją, *ar bet kokį kitą mokymosi sutrikimą* ir dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūriny ų iš esmės taip, kaip sutrikimo ar negalios neturintis asmuo, arba

Pakeitimas 11

Pasiūlymas dėl reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punktas

Komisijos siūlomas tekstas

d) jis skelbtų ir atnaujintų, kai tinka, savo žiniatinklio svetainėje, informaciją, kaip jis vykdo a–c punktuose išdėstyta s prievoles.

Pakeitimas

d) jis skelbtų ir atnaujintų, kai tinka, savo žiniatinklio svetainėje *arba kitais internetiniais ar neinternetiniais kanalais*, informaciją, kaip jis vykdo a–c punktuose išdėstyta s prievoles.

Pakeitimas 12

Pasiūlymas dėl reglamento 5 straipsnio 1 dalies d a punktas (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

da) paprašytas jis teiktų techninę pagalbą, susijusią su galimybe susipažinti

su pateikta medžiaga.

Pakeitimas 13

Pasiūlymas dėl reglamento 5 straipsnio 2 dalies įžanginė dalis

Komisijos siūlomas tekstas

2. Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus, paprašytas pateikia bet kuriam naudos gavėjui ar teisių turėtojui šią informaciją:

Pakeitimas

2. Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus, paprašytas **prieinamu būdu** pateikia bet kuriam naudos gavėjui ar teisių turėtojui šią informaciją:

Pakeitimas 14

Pasiūlymas dėl reglamento 5 straipsnio 2 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

2a. Valstybės narės padeda savo įgaliotiesiems subjektams užtikrinti suinteresuotosioms šalims ir visuomenėms atstovams galimybę susipažinti su informacija apie jų pagal 3 ir 4 straipsnius taikomą praktiką, įgaliotiesiems subjektams dalijantis informacija ir prieinamu būdu teikiant informaciją apie savo politiką bei praktiką, įskaitant su tarpvalstybinio keitimusi prieinamos formos kopijomis susijusią politiką ir praktiką.

Pakeitimas 15

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

1. Ne **anksčiau** kaip [*per penkerius metus* po taikymo datos] Komisija atlieka reglamento vertinimą ir pateikia

Pakeitimas

1. Ne **vėliau** kaip [*penkeri metai* po taikymo datos] Komisija, **atsižvelgdama į technologinę plėtrą, kiek tai susiję su**

pagrindines išvadas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, jei reikia, kartu su pasiūlymais iš dalies pakeisti šį reglamentą.

prieinamumu, atlieka reglamento vertinimą ir pateikia pagrindines išvadas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, jei reikia, kartu su pasiūlymais iš dalies pakeisti šį reglamentą. ***Komisijos ataskaitoje atsižvelgiama į susijusių pilietinės visuomenės veikėjų, nevyriausybinių organizacijų ir socialinių partnerių, įskaitant neįgaliųjų ir vyresnio amžiaus asmenų organizacijas, nuomonę.***

**PRIEDAS. NUOMONĖS REFERENTEI
INFORMACIJĄ TEIKUSIŲ SUBJEKTŲ AR ASMENŲ SĄRAŠAS**

Toliau pateiktą sąrašą vien savo noru ir tik savo atsakomybe parengė nuomonės referentė.

Nuomonės referentė, rengdama šį nuomonės projektą, gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Europos aklyjų sąjunga (angl. EBU)
Europos neįgaliųjų forumas (angl. EDF).

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

49	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
EPP	Georges Bach, Heinz K. Becker, Dieter-Lebrecht Koch; Agnieszka Kozłowska-Rajewicz,, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Veronica Lopez Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sogor, Romana Tomc
Green/EFA	Jean Lambert, Terry Reintke
S & D	Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Simon Sion, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská?
EFDD	Laura Agea, Marco Valli
NI	Lampros Fountoulis

0	-

2	0
ENF	Joëlle Mélin, Dominique Martin

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė

NUOMONĘ TEIKIANČIO KOMITETO PROCEDŪRA

Pavadinimas	Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimasis autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui
Nuorodos	COM(2016) 0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD)
Atsakingas komitetas Paskelbimo plenariniame posėdyje data	JURI 6.10.2016
Nuomonę pateikė Paskelbimo plenariniame posėdyje data	EMPL 24.11.2016
Nuomonės referentas (-ė) Paskyrimo data	Helga Stevens 28.11.2016
Svarstymas komitete	8.12.2016
Priėmimo data	25.1.2017
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 49 –: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Laura Agea, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Marco Valli